

Dinamika biljnih zajednica i vegetacije

Singeneza

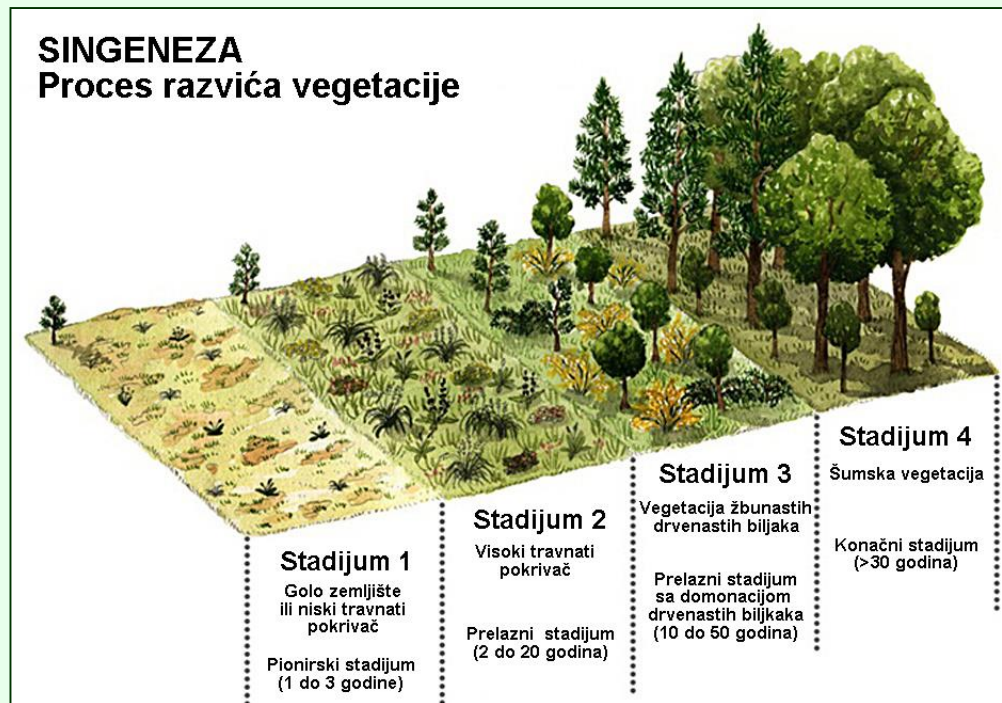

Singeneza

Singeneza predstavlja **razviće vegetacije** na nekoj površini.

Po Horvatu u razviću vegetacije postoje određeni stadijumi.

STADIJUM- najniža jedinica u razviću vegetacije.

Stadijumi mogu biti **početni**, **prelazni** i **konačni**.

U povoljnim prilikama razvija se više stadijuma, dok se u nepovoljnim uslovima razvija manje, često samo jedan.

Singeneza

Tako na primer, na Alpima gde zbog kratkog trajanja leta ne mogu živeći cvetnice, nalazi se samo vegetacija izgrađena od mahovina i lišajeva. Ona se razvija kao početni stadijum, ali se često zadržava kao konačni.

Singenetske jedinice

FAZA - pojedini delovi u razvoju same asocijacije nazivaju se fazama. Razvoj neke asocijacije počinje početnom ili **inicijalnom fazom**, u kojoj još nije potpuno izražena stabilnost zajednice, nije sproveden strogi izbor vrsta, niti su postignuti najpovoljniji brojčani odnosi.

Optimalna faza asocijacije je faza u kojoj je asocijacija najlepše razvijena, najjasnije omeđena od drugih zajednica i najbolje je izražena njena ekologija.

Zadnja je faza završna ili **terminalna faza**, u kojoj je asocijacija dosegla svoju krajnju granicu i počinje se nenadano menjati i propadati, ustupajući mesto drugoj asocijaciji.

sinogenetske jedinice

Koja je razlika između stadijuma i faze?

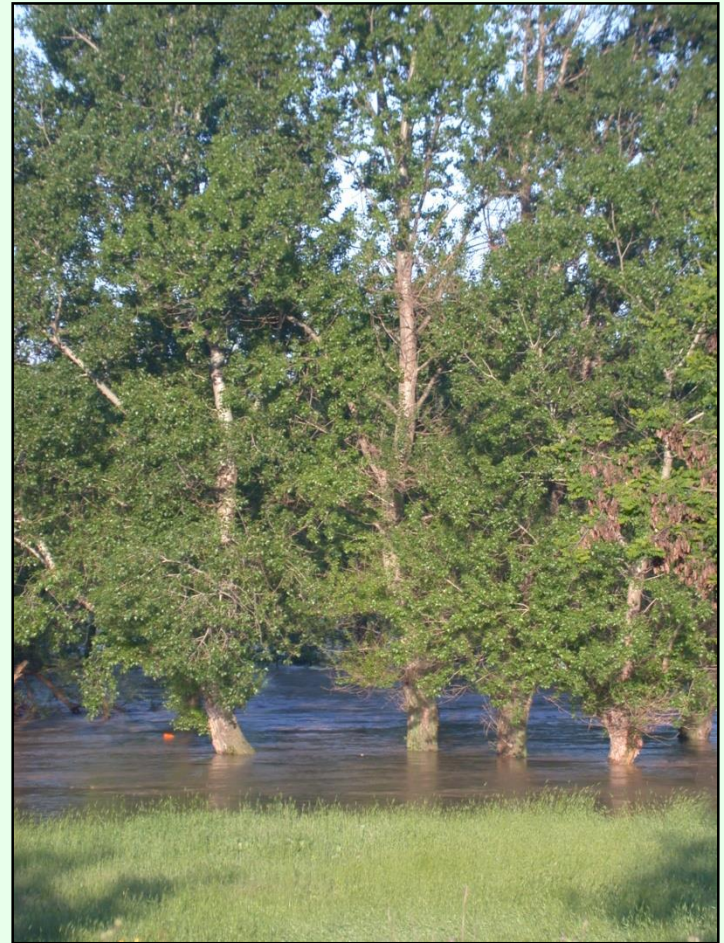
Singenetske jedinice

POČETNE, PRELAZNE, TRAJNE I KONAČNE ZAJEDNICE

Početne zajednice - zajednice koje se prve naseljavaju na nekom prostoru i započinju biotizaciju mrtve podloge.

Prelazne zajednice - one se naseljavaju neposredno nakon početne ili nakon drugih prelaznih zajednica i predstavljaju zapravo karike u lancu prirodnog razvoja biljnog pokrivača.

Takve su na pr. močvarne livade i različite šikare vrba, šume topola i poplavne šume lužnjaka koje kasnije prelaze u konačne zajednice

Poplavne šume - J. Morava

Singenetske jedinice

Konačne ili klimatogene zajednice- one su najjasniji izraz životnih prilika određenog geografskog područja.

Trajne zajednice- kada zbog nekih posebnih prilika (klimatskih, orografskih, edafskih) ne može da se razvije klimatogena zajednica onda se takva zajednica zadržava u nekom stadijumu koji se naziva trajna zajednica.

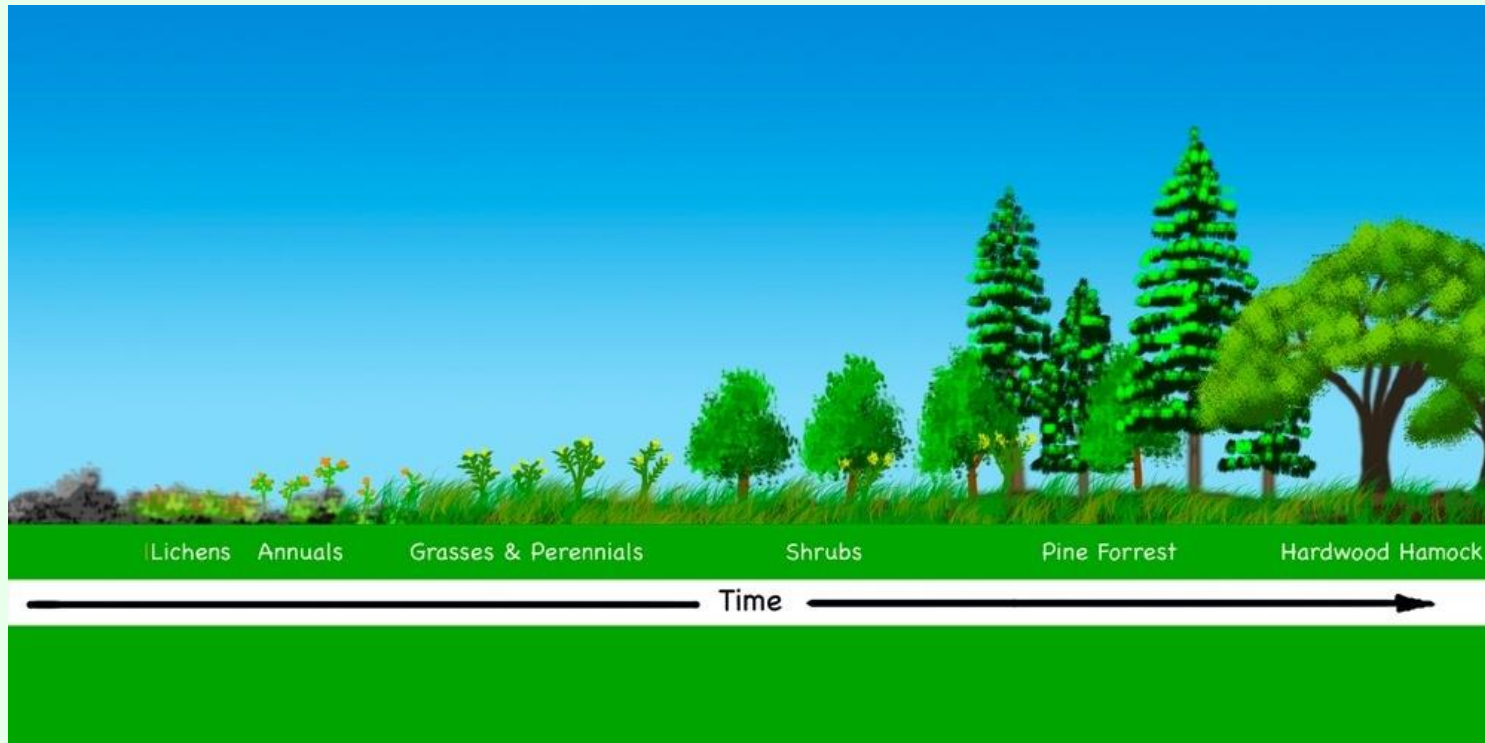
Košena livada - trajni stadijum uslovljen antropozoogenim faktorom

singenetske jedinice

SINGENETSKI NIZ (SERIJA)

Međusobno povezane stadijume od početnog do konačnog nazivamo **singenetskim** ili **sukcesivnim nizom** ili **serijom**.

Singenetske jedinice

Progresivno i regresivno razviće vegetacije

Svako razviće koje vodi od jednostavnih zajednica ka složenim, nazivamo **progresivnim**, za razliku od **regresivnog** razvića, koje vodi od složenih zajednica ka jednostavnijim.

Razviće kamenjara u makije, a zatim u šume jeste progresivni razvitak.

**Mediterranski
kamenjar**

Makija

**Mediterranska
šuma**

Progresivni razvitak

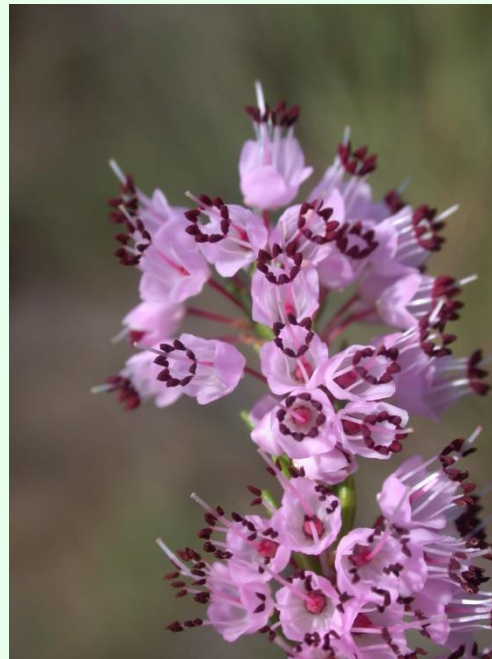
Singenetske jedinice

Progresivno razviće

Progresivno razviće ili progresivna singeneza je razviće vegetacije od jednostavnijih i nestabilnijih prema složenijim i stabilnijim zajednicama.

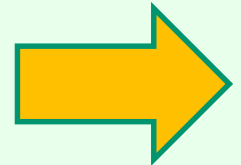
Campanula pyramidalis

Erica manipuliflora

Crithmum maritimum

MEDITERANSKI KAMENJAR

Singenetske jedinice

Progresivno razviće

Prelazni stadijum u singenezi mediteranske šume je predstavljen veoma gustom i neprohodnom žbunastom vegetacijom poznatom pod nazivom **makije**.

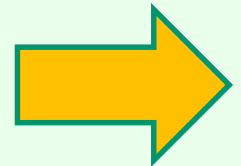
Osyris alba

Spartium junceum

Pistacia lentiscus

MAKIJA

Singenetske jedinice

Progresivno razviće mediteranske vegetacije

Krajnji stadijum u razviću mediteranske vegetacije predstavlja mediteranska tvrdolisna večnozeleno šuma.

Quercus ilex

Olea europaea

MEDITERANSKA ŠUMA

Singenetske jedinice

Regresivno razviće

Regresivno razviće ili regresivna singeneza je razviće vegetacije od složenijih i stabilnijih prema jednostavnijim i nestabilnijim zajednicama.

Paliurus spina-christi

MAKIJA

Singenetske jedinice

Klimaks

Pojam **klimaksa** ili vegetacijskog klimaksa sreće se u američkoj, kao i u srednjeevropskoj fitocenološkoj školi. Za jednu „klimaks fitocenozu“ ili „klimaks formaciju“ po mišljenju nekih predstavnika ovih škola, karakteristično je da ostaje vekovima i hiljadama godina nepromenjena, sve dok se klima ne promeni, i one predstavljaju završne stupnjeve vegetacije jedne oblasti. Klimaks vegetacija se još naziva i **klimatogena vegetacija**.

Quercus cerris

Singenetske jedinice

Klimaks

Po toj koncepciji, vegetacija sa živim naseljem teži u svom razviću ka određenom završnom stupnju koji odgovara klimi datog geografskog područja i koji je označen kao **stadijum klimaksa**.

Asocijacija koja je u prošlosti, pre promene klime, predstavljala klimatogenu vegetaciju naziva se **hronoklimaks**.

Fagus sylvatica

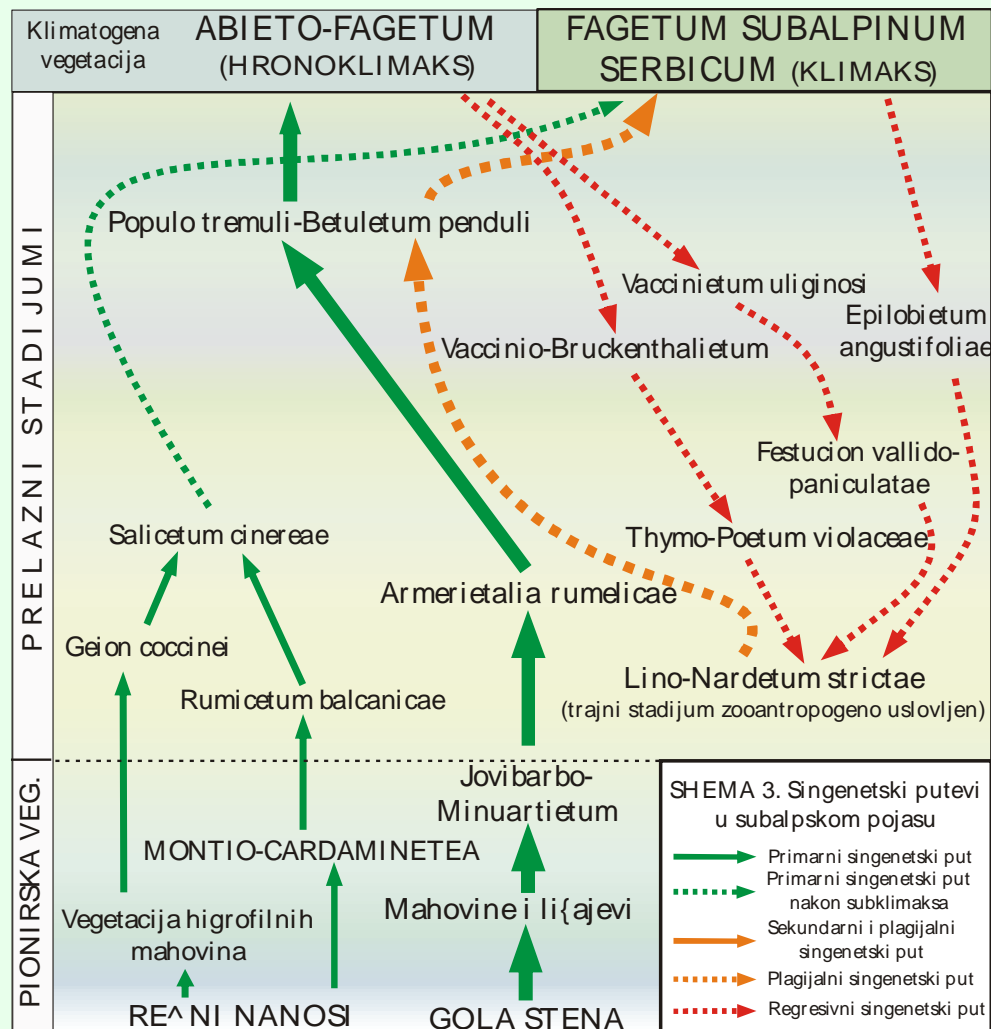

Picea excelsa

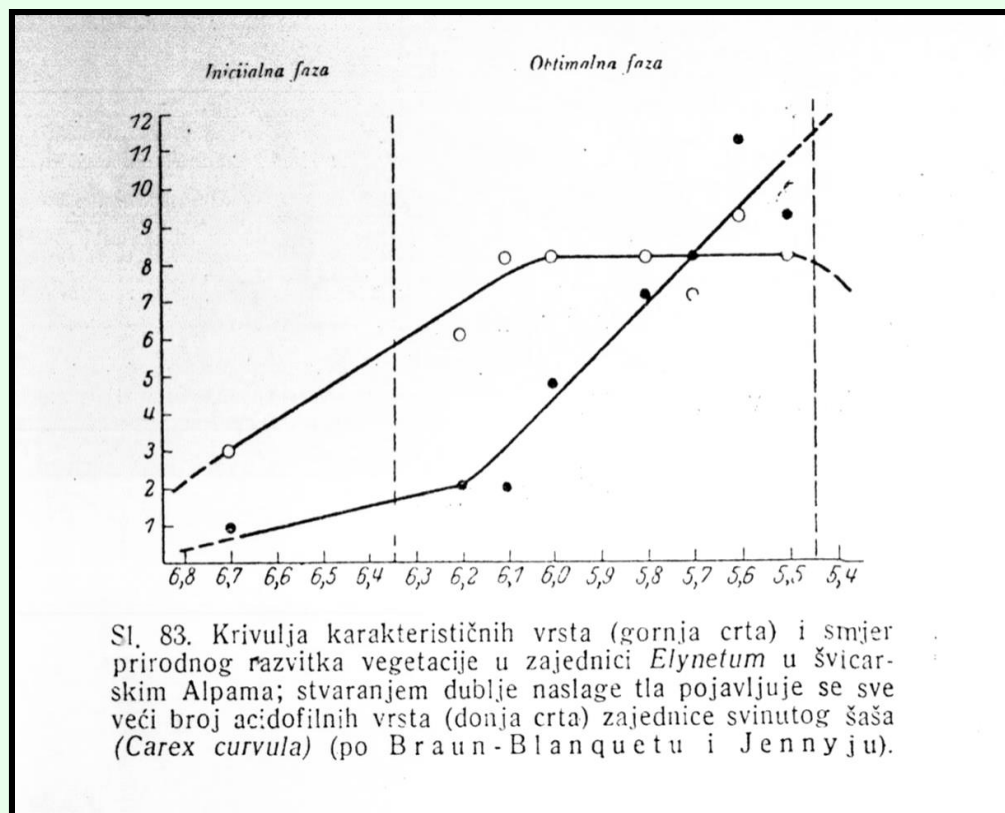
Prikazivanje sukcesija

Sukcesije se mogu prikazivati na više načina. Najrašireniji i najprikladniji način je prikazivanje **strelicama**, koje pokazuju razvitak vegetacije. Deblje strelice označavaju glavne razvojne nizove, a tanje sporedne nizove.

Prikazivanje sukcesija

Drugi način prikazivanja sukcesija je pomoću **krivih**, koja se primenjuje kada se želi uporediti promena jedne ili više zajednica u vezi sa ekološkim faktorima.

Prikazivanje sukcesija

Treći način prikazivanja sukcesija je pomoću **blokova**: tu se mogu prikazati i brojčani odnosi pojedinih važnih vrsta u zajednici. Ovaj se način prikazivanja najviše koristi u američkoj literaturi ali se primenjuje i u Evropi.

